

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

EU_12_sada2_08_ČJ_Literatura8_Dur

Název školy	Střední škola, Základní škola a Mateřská škola, Karviná, p. o.
Autor	Mgr. Durajová Helena
Anotace	Pracovní list je zaměřen na upevnění znalostí dosažených ve výuce Českého jazyka v oblasti literatury.
Vzdělávací oblast	Český jazyk a literatura
Předmět	Český jazyk
Tematická oblast/téma	Literární výchova/Rozpoznání literárních žánrů prózy
Výsledky vzdělávání	Rozeznávat literární žánry prózy
Klíčová slova	Próza, Román, Novela, Povídka, Fejeton, Romaneto, Pohádka, Báje, Mýtus, Esej
Druh učebního materiálu	pracovní list
Typ vzdělávání	Střední vzdělávání, 2. ročník Praktické školy dvouleté
Ověřeno	Datum: 7. 1. 2013 Třída: II. PRŠ 2
Zdroj	[online]. [5-1-2013]. Dostupné z URL: < http://cs.wikipedia.org >

PRÓZA

Hovořící přímo, nerýmovaně. Prózou je tedy každý psaný text nepsaný ve verších. Jde o běžnou, přirozenou formu psaného textu. Na rozdíl od "vázané řeči" čili poezie. Při psaní prózy se řídíme logikou a gramatickými pravidly, text členíme do odstavců.

DĚLENÍ PRÓZY:

UMĚLECKÁ

- Tím se rozumí text, který je psán nerýmovanou (resp. neveršovanou) formou - tzv. „řečí všedního dne“. Ale je různě umělecky ztvárňován, jednak volbou vhodných slov, zvláštní stavbou věty, tím samozřejmě dochází k určité rytimizaci, která může přejít do volného verše.

VĚDECKÁ

- touto prózou se rozumí specifické druhy literatury, jako jsou vědecká pojednání, návody, publikování nějakého výzkumu, ale i zákony, vyhlášky, ročenky či různá nařízení.

ŽÁNRY PRÓZY

• ROMÁN

Prozaický epický žánr. Román je dlouhý, což se výrazně projevuje na proměnlivosti jeho struktury. Na rozdíl od povídky nebo novely je román delší a komplikovanější (často rozvíjí příběh několika směry, zachycuje více hlavních postav a mnoho postav vedlejších)

• NOVELA

Částo se zaměňuje s povídkou. Je prozaický žánr kratšího nebo středního rozsahu. Od povídky a od románu se liší tím, že se soustřeďuje na jeden jednoduchý příběh a tomu se věnuje. Zjednodušeně se dá odlišit takto, je kratší než román a delší než povídka.

- **POVÍDKA**

Povídka je prozaický epický útvar kratšího rozsahu než román. Hlavními rysy jsou jednoduchý děj a neměnnost charakteru hlavní postavy. Plete se s novelou. Povídky často končí pointou.

- **FEJETON**

Či též poznámka pod čarou, je specifický publicistický žánr. Vtipně zpracovává zdánlivě nevýznamné, ale zajímavé téma a ukazuje všední věci v novém světle, přičemž je autor hodně subjektivní a vychází z vlastních zážitků.

- **ROMANETO**

Romaneto je prozaický epický literární žánr. Je nevelké rozsahem, naplněného dramatickým dějem směřující k výrazné pointě.

Hlavní myšlenkou romaneta bývá rozpor mezi tajemnými jevy a jejich vědeckým vysvětlením

- **POHÁDKA**

Pohádka je prozaický epický útvar kratšího rozsahu než román. Hlavními rysy jsou jednoduchý děj a neměnnost charakteru hlavní postavy. Objevují se zde nadpřirozené bytosti (draci, skřítki, víly, obři, čarodějové)

- **BÁJE (MÝTUS)**

Typicky báje, tradiční, obvykle anonymní epický útvar, který dává odpovědi, aniž by kladl nějaké otázky.

- **ESEJ**

Je literární odborně publicistický žánr středního či kratšího rozsahu, úvaha na určité téma, spočívající v přemýšlení o faktech a jejich hodnocení. Autor eseje posuzuje problém, komentuje současná řešení a naznačuje nová. Často klade otázky a společně se čtenářem na ně hledá odpověď.

TEST

1. Seřadte za sebou následující pojmy, vzestupně od nejkratšího po nejdelší.
 - a) Román, povídka, novela
 - b) Novela, román, povídka
 - c) Povídka, novela, román
2. Krátký publicistický žánr, též znám jako podčarník:
 - a) Romaneto
 - b) Esej
 - c) Fejeton
3. Žánr jehož hlavní myšlenkou je rozpor mezi tajemnem a vědeckých vysvětlením:
 - a) Esej
 - b) Romaneto
 - c) Báje
4. Dalším názvem pro pohádku je:
 - a) Báchorka
 - b) Báje
 - c) Bajka
5. Autor zde ukazuje svůj subjektivní pohled na věc a snaží se danou věc, často nevýznamnou, humorně ukázat v jiném světle.
 - a) Román
 - b) Esej
 - c) Fejeton

ŘEŠENÍ:

1.C

2.C

3.B

4.A

5.C